

SĂRBĂTORILE RELIGIOASE ȘI SEMNIFICAȚIA LOR SPIRITUALĂ

Pr. lect. univ. drd. Ionel C. Ostache

Din punct de vedere semantic, cuvântul „sărbătoare“ este de origine latină, venind de la „servatoria“ sau de la verbul „servo-servare-servari-servatum“ - care se traduce prin: a păstra, a conserva, a respecta.

După înțelesul creștin ortodox, sărbătorile sunt anumite zile mai importante din cursul anului bisericesc, care sunt închinare comemorării faptelor sau momentelor celor mai importante din istoria mântuirii și a principalelor persoane sfinte.

Zilele de sărbătoare în viața religioasă a creștinilor din parohie se deosebesc de zilele de rând sau lucrătoare prin faptul că în sfintele biserici se oficiază slujbe religioase la care credincioșii iau parte și tot în aceste zile, creștinii recurg la un repaus sau odihnă întrerupând lucrul, ocupațiile, îndeletnicirile obișnuite și înlocuindu-le cu activități sau preocupări de natură spirituală.

În mănăstiri, unde slujbele se săvârșesc zilnic, sărbătorile se deosebesc prin aceea că serviciile divine se oficiază mai pe larg și mai solemn decât cele din restul zilelor.

În calendarele bisericești, zilele de sărbătoare se identifică ușor, fiind scrise de obicei cu roșu sau se indică înaintea lor anumite semne tipiconale cum ar fi: o cruce roșie la sărbătorile mari și una neagră la sărbătorile mai mici.

Din punct de vedere al vechimii, sărbătorile religioase merg până la originea omenirii. Toate popoarele au avut și au sărbători religioase, indiferent dacă sunt creștine sau păgâne. Ele au fost instituite din nevoia firească pe care au simțit-o oamenii de a evada din când în când din fâgașul obișnuit al vieții și preocupărilor de toate zilele, pentru a se dedica mai intens preocupărilor religioase, împlinindu-și datoriile tradiționale sau legale față

de suflet sau divinitate.

Sărbătorile creștine au apărut ca o formă necesară de manifestare a cultului public al religiei, prin adunarea credincioșilor în jurul altarelor și al clerului ca o comunitate însuflețită de aceleași credințe, idealuri și sentimente religioase. Cele mai vechi sărbători, chiar din epoca apostolică sunt:

- Paștele, Cincizecimea, Epifania sau Arătarea Domnului, cât și Duminica.

O dată cu persecuțiile religioase, apar sărbătorile închinare sfinților-martiri și mărturisitori. După încetarea persecuțiilor, începând din sec. al IV-lea după Hristos, apar noi sărbători închinare Mântuitorului, Maicii Domnului, Sfintei Cruci, Sfinților Îngeri - cât și Sfinților.

La început, fiecare Biserică locală își avea sărbătorile și calendarul propriu, iar mai târziu s-a căutat să fie o unitate la toate popoarele creștin-ortodoxe. Rolul decisiv pentru formarea calendarului cu sărbătorile religioase pe care le ținem astăzi l-au avut câteva personalități de seamă ale Bisericii, între care amintim: Simeon Metafrastul (Logofătul) în sec. al X-lea după Hristos, cărturarul și pustnicul atonit Nicodim Aghioritul în sec. al XVIII-lea, cărturarul atonit Vartolomeu din Cutlumuș, în sec. al XIX-lea.

Sărbătorile religioase, de-a lungul vremii, au fost împărțite în mai multe grupe și anume: sărbători cu dată fixă sau neschimbătoare, care cad în fiecare an la aceeași dată a lunii; sărbători cu dată variabilă sau schimbătoare, a căror dată se schimbă în fiecare an, fiind în legătură cu data variabilă a Paștilor.

Sărbătorile mari sau praznicele împărătești închinare Sfintei Treimi, Mântuitorului, Maicii Domnului, Sfintei Cruci, Sfinților Îngeri, Sfântului Ioan Botezătorul și Sfinților Apostoli Petru și Pavel, cu slujbă bogată sau priveghere.

Sărbătorile mijlocii, dedicate Sfinților mai însemnați.

În cadrul acestor sărbători distingem: sărbătorile sfinților cu priveghere sau polieleu și sărbătorile sfinților fără polieleu sau fără priveghere. De asemenea, mai găsim consemnate și sărbătorile mici ale sfinților mai puțin însemnați, cu două feluri de slujbe: sărbătorile sfinților cu stihirile pe șase cu slavoslovie mare și sărbătorile sfinților cu stihirile pe șase, dar fără slavoslovie mare.

Toate aceste feluri de sărbători religioase au semnificații sau rosturi spirituale deosebite în viața creștină. În primul rând, au semnificația comemorativă sau aniversară, fiind destinate să întreprină de-a lungul vremii în

conștiința generațiilor de credincioși amintirea momentelor sau a faptelor memorabile și a personajelor sfinte vrednice de aducere aminte și de cinstire din istoria sfântă a mântuirii, pentru ca ele să nu fie date uitării.

Unele sărbători duc cu gândul nu numai la fapte din trecut, ci și la cele ce vor fi în viitorul îndepărtat având și un sens eshatologic, ele reprezentând nu numai memoria Bisericii, cât și așteptarea ei, nădejdea și anticiparea făgăduinței divine.

În al doilea rând, sărbătorile religioase au o semnificație lăuntrică, prin faptul că sunt prilejuri și forme de expresie ale cultului de adorație sau venerație, sau mijloace de a preamări pe Dumnezeu sau pe sfinți.

În aceste sărbători, credincioșii își exprimă sentimentele de bucurie sau de întristare, de recunoștință, de admirație și respect față de sfintele persoane și evenimentele cuprinse în sărbătorile pe care le țin.

În al treilea rând, o semnificație spirituală deosebită a sărbătorilor religioase o constituie rolul lor pedagogic, instructiv sau educativ, prin faptul că personajele sfinte sau sărbătorile comemorate sunt pentru creștini modele și imbolduri spre virtute și spre desăvârșire în viața moral-religioasă.

Sărbătorile religioase constituie o școală a vieții creștine, ca un mijloc de cultivare și promovare a virtuților morale, a evlaviei și a iubirii de Dumnezeu și de oameni pe care sfinții au întruchipat-o în gradul cel mai înalt.

În al patrulea rând, sărbătorile religioase au și o semnificație soteriologică, deoarece determină pe creștini să pună pe primul-plan al preocupărilor grija față de suflet și de mântuire, întărindu-i cu putere din izvorul nesecat al Harului dumnezeiesc pe care Biserica îl pune la îndemână prin participarea la slujbe, prin împărtășirea cu Sfintele Taine, prin contactul nemijlocit cu Biserica și slujitorii ei și ceilalți creștini.

Fiecare sărbătoare are laturile sale de bucurie și de tristețe care sunt în aceeași măsură mustrare pentru noi, că nu putem trăi o viață ca a lor și bucurie că avem pe lângă tronul ceresc pe aceia care în trup fiind au trăit Evanghelia. Sărbătorile creștine sunt serbate fie la biserică, fie acasă, fie în suflet și în cuget la locul de muncă al fiecăruia. Sunt însă sărbători pe care le ține toată creștinătatea și care constituie însăși esența sau viața moral-religioasă, existențial-ontologică sau viața creștinismului. Astfel, *Nașterea Domnului* numită în popor și *Crăciunul* și serbată la data de 25 decembrie este sărbătoarea anuală a nașterii cu trup a Domnului nostru Iisus Hristos. Această zi a fost sărbătorită atât în vechime, și este prăznuită și în zilele noastre cu mare demnitate.

În ziua precedentă sau în data de 24 decembrie se ajuna, se postea, se făcea slujbă în cadrul căreia se botezau catehumenii, se citeau Ceasurile mari sau Împărătești. Tot în ajun, slujitorii Bisericii umblau ca și în zilele noastre cu icoana Nașterii pe la casele credincioșilor pentru a le vesti măritul praznic de a doua zi. Cu timpul s-a instituit și Postul Crăciunului, ca mijloc de pregătire sufletească pentru întâmpinarea sărbătorii. Ziua Crăciunului era zi de repaus; până și sclavii erau scutiți în aceste zile de corvezile obișnuite. Erau oprite prin legi civile spectacolele și jocurile de teatru și cele din palestre și circuri. Erau interzise, de asemenea, plecarea genunchilor sau metaniile atât în ziua Nașterii, cât și în tot timpul până în Ajunul Bobotezei. Tot de Crăciun se obișnuiește să se facă din făină de grâu curat acele turte care se pun ca ofrandă sau jertfă pe platouri sau farfurii, înmuiate, însirocate, amestecate cu miere, zahăr sau miez de nucă și care simbolizează, după tradiție, scutecele în care a fost înfășat Pruncul Hristos. De asemenea, atât copiii, cât și adulții umblă cu colinda sau colindul de Crăciun, ducând vestea cea bună pe la casele și ferestrele gospodarilor, că „Hristos S-a născut și pe noi ne-a mântuit“.

Colindele românești sunt cele mai frumoase imne creștinești cântate, care scot în evidență măreția praznicului Nașterii Domnului ca Dumnezeu din Tatăl mai înainte de veci, iar ca om, în timp, cu trup din Sfânta Fecioară Maria.

La opt zile după Nașterea Domnului, o altă sărbătoare plină de substanță spirituală este „*Tăierea împrejur a Domnului*“ și este rânduită în amintirea tăierii împrejur după trup a Domnului nostru Iisus Hristos ca prunc, conform Legii Vechi (Facere 17, 12; Levitic 12, 13), când i s-a pus numele de Iisus sau Mântuitor (Luca 2,21). La început, creștinii posteau în această zi, pentru a se deosebi de păgâni care în aceeași zi sărbătoreau pe Ianus - zeul păcii și al războiului și începutul Anului Nou. Aceste sărbători erau foarte populare la păgâni și erau împreunate cu ospete, petreceri zgomotoase, jocuri și obiceiuri indecente și imorale. Din păcate, aceste obiceiuri păgâne persistă până în zilele noastre, iar unii sfinți părinți, cât și Sinodul Trulan din anul 692 după Hristos, prin Canonul nr. 62, au luat măsuri împotriva acestor ospete și petreceri care se produc și în vremea noastră în noaptea Anului Nou sau Revelion, cât și a doua zi.

În ajunul zilei de 1 ianuarie, cete de copii sau oameni merg cu uratul sau cu plugușorul pe la casele gospodarilor urând un an mai bun și bogat în roade, iar a doua zi, de 1 ianuarie, se merge cu semănatul cu boabe de

grâu, în case, sau cu sorcovitul.

O altă semnificație spirituală a sărbătorii de 1 ianuarie este și prăznuirea Sfântului Vasile cel Mare, Arhiepiscopul Cezareei Capadociei, chiar de la sfârșitul sec. al IV-lea după Hristos, când se săvârșește în biserică Sf. Liturghie compusă de el și i se citesc Moliftele sau rugăciunile speciale de alungare a demonilor și forțelor malefice.

O altă sărbătoare creștină este „Epifania“ sau „Teofania“, adică Arătarea Domnului, „Boboteaza“ numită în popor, la data de 6 ianuarie, deoarece în această zi S-au arătat toate cele Trei persoane ale Sfintei Treini: Tatăl - care a glăsuțit, Fiul - care S-a botezat și Duhul Sfânt - sub chipul porumbelului.

Boboteaza a fost o sărbătoare populară atât la români, cât și la celelalte popoare ortodoxe. Ea se serba cu un fast deosebit în fiecare an, mai ales în cetatea de scaun a țării, unde sfințirea apelor din această zi se făcea întotdeauna de mitropolitul țării, în prezența domnului și a întregii curți, așa cum se făcea odinioară în Biserica Constantinopolului și la Curtea împărătească din Bizanț. Obiceiul ca preoții să meargă în ajun cu botezul stropind casele credincioșilor cu apă sfințită este destul de vechi, ca și acela de a săvârși Agheasma Mare sau sfințirea cea mare a apei în însăși ziua Bobotezei, după Sfânta Liturghie, când se face în curtea bisericii, la râuri, la troițe, la fântâni, la izvoare, la fluvii sau la Dunăre - cum este obiceiul în eparhia noastră sau la râul Iordan - cum se face în statul Israel de către patriarhul Ierusalimului. Agheasma Mare de la Bobotează se păstrează în Sfântul Altar și se dă ca mângâiere pentru cei ce au păcate grave și nu se pot împărtași. Credincioșii o iau acasă și o consumă timp de 8 zile, dimineața pe nemâncate, cu facerea semnului Sfintei Cruci sau stropesc cu ea casele, curțile, grădinile, viile, livezile, animalele, sfințind astfel firea umană și firea înconjurătoare. Ei sunt ferm convinși că dacă iau cu credință, Agheasma Mare aduce mângâiere, liniște, har, vindecare și binecuvântare dumnezeiască.

Un alt praznic împărătesc însemnat în calendarul creștin este la data de 2 februarie, numit *Întâmpinarea Domnului* sau „Stretenia“, adică o sărbătoare anuală a zilei în care Sfânta Fecioară Maria conformându-se Legii Vechi (Levitic 12,8) s-a suit la Templul din Ierusalim la 40 de zile după nașterea Domnului pentru curățirea ei, când Pruncul Hristos a fost întâmpinat și ținut în brațe de bătrânul și dreptul Simeon (Luca 2,22). Această sărbătoare a fost generalizată în întreaga Ortodoxie de împăratul Iustinian (527-565), când a decretat serbarea Întâmpinării Domnului cu mare solemnitate, pentru a scăpa Constantinopolul și împrejurimile de epidemii și cutremure care bântuiau

atunci Bizanțul. În amintirea Întâmpinării Domnului, credincioșii au alcătuit câteva catavasii foarte frumoase, iar la unele mănăstiri este obiceiul ca în timpul cântării acestora să se clatine sau să se legene policandrele mari ca un simbol sau o aducere aminte cum dreptul Simeon a ținut și a legănat pe brațele sale pe Pruncul Iisus.

O altă sărbătoare cu semnificație spirituală deosebită este *Schimbarea la Față a Domnului Iisus Hristos*, la data de 6 august, (numită în popor și Preobejenia sau Probejenia), pe Muntele Taborului, în fața ucenicilor săi Petru, Iacob și Ioan (Matei 18, 1-9; Marcu 9, 2-9; Luca 9, 28-36). În această zi se aduc în biserici prinoase sau pârgă din struguri, se binecuvântează și se împart la credincioși. Acesta este un vechi obicei amintit și de canonul 28 al Sinodului Trulan. În unele părți, cum ar fi, de exemplu, în Biserica Rusă, se face atât în biserici, cât și la cimitire pomenirea generală a morților pentru apărarea patriei. Tot în această zi, credincioșii dezleagă la pește, vin și untdelemn, chiar dacă este postul Sfintei Marii. Ei se străduiesc să ajungă, conform doctrinei Sf. Grigorie Palama despre isihasm, la iluminare prin meditații, rugăciuni, isihie sau liniște sau slava dumnezeiască de pe Muntele Taborului, printr-o puternică concentrare.

Înălțarea Sfintei Cruci la data de 14 septembrie este serbată de credincioși cu post și rugăciune. În aceste zile, în sfintele biserici se scoate Sfânta Cruce frumos împodobită în mijlocul bisericii, cântându-se cântarea „Crucii Tale ne închinăm, Stăpâne, și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o mărim“. Credincioșii rostesc: „Doamne miluiește“ de 100 de ori. Această zi amintește de găsierea Sfintei Cruci de către Sfânta Elena, mama împăratului Constantin cel Mare, și de ridicarea ei și așezarea în biserică din Ierusalim de către patriarhul Macarie. Așa cum a fost înălțată Sfânta Cruce și oferită spre închinare, așa se înalță și credincioșii în această zi, răstignindu-și păcatele, rugându-se pentru mântuirea și iertarea de greșeli.

Floriile sau *Duminica Floriilor*, numită în popor și Duminica Stâlpărilor, este sărbătoarea care amintește de intrarea triumfală a Domnului în Ierusalim înainte de patimi. După un obicei străvechi, menționat chiar în sec. IV de către pelerina Egeria și generalizat în toată Biserica creștină, se aduc în biserici, în această zi, ramuri de salcie care sunt binecuvântate, sfințite și împărțite credincioșilor în amintirea ramurilor de finic și de măslin, cu care mulțimile au întâmpinat pe Domnul la intrarea în Ierusalim. Noi purtăm aceste ramuri în mâini ca semn al biruinței împotriva morții câștigate de Domnul prin învierea lui Lazăr cu o zi înainte și apoi prin însăși Învierea Sa.

În vechime, atât la Bizanț, cât și la curțile domnești din Țările Române, sărbătoarea Floriilor se serba cu multă solemnitate. Luau parte împărații sau domnii cu demnitarii lor, cărora li se împărțeau făclii aprinse ca și la Paști. Tot în seara acestei duminici se încep în biserici frumoasele slujbe ale deniilor din Săptămâna Sfințelor Patimi.

Cea mai mare sărbătoare a creștinilor - *Paștile* sau *Sfânta Înviere a Domnului* - este serbată de către credincioșii țării noastre, cât și de cei din toată lumea ortodoxă cu mare credință și speranța că așa cum a înviat Hristos, așa vor învia și ei.

Slujbele sunt solemne, veșmintele strălucitoare, credincioșii îmbrăcați în straie de sărbătoare, curați, primeniți, mărturisiți și așteptând ca în noaptea de Paști să se împărtășească.

De la Paști până la Înălțare, creștinii nu își mai spun „Bună ziua“, ci își înlocuiesc salutul cu formula „Hristos a înviat!“, răspunzându-li-se cu formula „Adevărat a înviat!“. După postul de 7 săptămâni, ca mod de serbare se dezleagă la mâncăruri de dulce, la carne de miel, la cozonac și ouă roșii. În sfintele biserici, în toate cele 3 zile se țin slujbe, iar credincioșii nu lucrează fizic, ci serbează cu deosebită bucurie „sărbătoarea sărbătorilor și praznicul praznicelor“. Cozonacul ce se mănâncă de Paști simbolizează dulceața credinței în Învierea lui Hristos. Ouăle roșii simbolizează sângele curs din coasta lui Hristos. Pasca ce se face din făină, brânză, ouă și mirodenii nu este identică cu pasca evreiască sau azima; de aceea creștinii, la Paști, nu serbează amintirea salvării din robia egipteană și trecerea prin Marea Roșie, ci serbează trecerea din moarte la viață, de la păcat la virtute și mai ales amintirea sau comemorarea Învierii lui Iisus Hristos. Slujbele de Paști sunt mărețe și orice creștin dorește, chiar dacă nu este bisericaș, măcar o dată pe an să vină la biserică, de Sfintele Paști. Din acest motiv s-a și creat un dicton pentru cei ce nu frecventează biserica și li se spune că vin la biserică „din an în Paști“.

La 40 de zile după Paști, credincioșii serbează *Înălțarea la cer a Domnului*, numită în popor și *Ispasul*. O deosebită însemnătate a căpătat această sărbătoare, mai ales de când împărăteasa Elena a ridicat pe Muntele Eleonului sau al Măslinilor o vestită biserică numită Eleona.

La Înălțare se prăznuia cu mare fast și pompă începând de la miezul nopții, mai ales prin mulțimea lumânărilor aprinse. Toți creștinii în ziua de Înălțare participă la Sfânta Liturghie și înlocuiesc salutul „Hristos a înviat!“ cu formula „Hristos S-a înălțat!“, răspunzându-li-se: „Cu adevărat S-a

înălțat!“. De ziua Înălțării, credincioșii pregătesc cozonac și ouă roșii, colive pentru cei adormiți și fac slujbe, pomeniri sau parastase în cinstea morților și a eroilor patriei căzuți în Războiul de Independență de la 1877, în Primul și al Doilea Război Mondial, cât și în amintirea tuturor eroilor-martiri.

Comemorările eroilor neamului se fac cu fast, cu slujbe solemne, cu onoruri militare, coroane de flori, cu lacrimi și pioșenie deosebite în următoarele locuri: în cimitire, la troițe, la monumentele eroilor sau în alte părți. Este zi de bucurie, sărbătoare de suflet și sentiment religios, nobil.

La 10 zile după Înălțare și 50 de zile de la Înviere se serbează *Duminica Cincizecimii* sau a *Pogorârii Sf. Duh*, numită în popor și „Duminica Mare“.

Credincioșii se adună în biserică, se săvârșește Sf. Liturghie și se primesc în dar frunze de tei sau de nuc sfințite și binecuvântate de către preoți, care simbolizează limbile de foc care s-au coborât peste Sfinții Apostoli la Cincizecime. Cu aceste ramuri împodobesc porțile, casele și sfintele icoane.

Pe lângă Sărbătorile Împărătești, creștinii cinstesc cu deosebită evlavie și sărbătorile Maicii Domnului; astfel, la 8 septembrie, ei serbează *Nașterea Maicii Domnului*, numită în popor și Sfânta Maria Mică. La 21 noiembrie serbează *Intrarea în biserică a Maicii Domnului*, numită în popor și Vovidenia sau Ovidenia, în amintirea faptului că prunca Maria a fost adusă la templu la vârsta de 3 ani, de către părinții săi, Ioachim și Ana. La 25 martie se serbează *Buna Vestire* sau Blagoveștenia, în amintirea zilei în care Sf. Arhanghel Gavriil a vestit pe Sfânta Fecioară Maria că va naște pe Mesia (Luca 1, 26-38). În această zi, chiar dacă este Postul Sfintelor Paști, este dezlegare la pește, vin și untdelemn, ca semn al bucuriei duhovnicești.

La data de 15 august, evlavia creștină se îndreaptă spre serbarea *Adormirii Maicii Domnului* sau Uspenia, numită în popor și Sfânta Maria Mare, în amintirea zilei în care Sfânta Fecioară Maria și-a dat obștescul sfârșit.

În cinstea acestei zile, credincioșii postesc mai întâi două săptămâni, iar în ziua de 15 august participă la Sfânta Liturghie, la praznic și dezlegare la mâncare de dulce.

Tot în cinstea Maicii Domnului, creștinii serbează și anumite zile pioase, cum ar fi *Soborul sau Adunarea Prea Sfintei Născătoarei de Dumnezeu* - la 26 decembrie, *Acoperământul Maicii Domnului* - la 1 octombrie, *Zămislirea Sfintei Fecioare* - la 9 decembrie, la 2 iulie - *Punerea Cinstului Veșmânt al Maicii Domnului în raclă*, iar la 31 august - *Punerea Brâului Maicii Domnului sau Cinstul Omofor în raclă*. Tot în cinstea Maicii Domnului, credincioșii cântă în sărbători imne, cântări și rugăciuni deosebite, slujbe

speciale, acatiste și prohodul Maicii Domnului.

După Maica Domnului, credincioșii țin la mare cinste cultul Sfinților Îngeri și al Sfinților în general prin adunarea la biserică, prin Sfânta Liturghie, sfinte slujbe și acatiste, prin cinstirea moaștelor sau rămășițelor trupești, prin luarea lor ca hramuri, patroni sau ocrotitori ai bisericilor și ai regiunilor unde se află.

De asemenea, le zidesc biserici, paraclise, altare, fac pelerinaje la mormintele sau moaștele lor, le zugrăvesc chipurile și faptele pe pereții bisericilor, pe icoane și le cinstesc chipurile de pe icoane.

Cei mai mulți dintre ei le adoptă numele lor ca nume de botez, cinstindu-i și luându-i ca modele de viață creștinească, ca patroni sau ca ocrotitori personali. Un caz aparte îl reprezintă în viața creștină și grija pentru cei adormiți, făcându-le în zile de sărbătoare pomeniri sau parastase, slujbe speciale, ectenii, dând de pomană colivă, lucruri, îmbrăcăminte, căni, fructe, farfurii cu mâncare, cu lumânări aprinse, folosindu-se expresia „Să fie de sufletul lui ...“ și răspunzându-li-se de către cel care primește, cu formula „Bogdaproste“ (care este o rugăciune pentru cel răposat, însemnând „Dumnezeu să-l ierte“ - în limba slavă).

De asemenea, în cinstea acestor morți, creștinii au fixat în calendar anumite zile speciale intitulate: *Moșii de iarnă*, care se serbează la sâmbăta dinaintea Duminicii lăsatului de sec de carne sau a Înfricoșatei Judecăți sau *Moșii de vară*, care se serbează în sâmbăta dinaintea Duminicii Pogorării Sfântului Duh.

În viața religioasă, sărbătorile reprezintă popasuri de odihnă pentru trup prin întreruperea muncii fizice, dar și de reculegere și reconfortare pentru suflet.

În duminici și sărbători religioase, creștinii se roagă, fac fapte bune, dau milostenie, vizitează bătrâni, săraci, orfani, văduve, bolnavi din spitale, pe cei din temnițe și dau dovadă de ospitalitate și omenie deosebită, mai ales cu ocazia serbării hramurilor, ocrotitorilor sau patronilor persoanelor, parohiilor, comunităților sau orașelor.

Creștinii se străduiesc în duminici și sărbători religioase să fie cât mai umani, integri trupește și sufletește, liberi de patimi, frumoși și buni, iubitori de bine și frumos, în armonie cu ei înșiși, cu natura, cu semenii și Dumnezeu.

Foarte mulți creștini țin sărbătorile religioase cu slujbe, cu rugăciune, cu meditații, cu odihnă și reconfortare sufletească, cu pravilă și canon, cu citirea din Ceaslov, Viețile Sfinților, din Psaltire, cu Rugăciunea lui Iisus pe buze,

cu înfrânare de la anumite păcate trupești și sufletești, conducându-se după principiul scripturistic, că toate „sunt slobode, dar nu toate sunt de folos“.

De asemenea, se conduc după îndemnul Sfântului Apostol Pavel care spune că „cea mai plăcută viețuire în sărbătorile religioase este nu cea în beție și desfrânări, ci în psalmi și laude și cântări duhovnicești, cântând și lăudând pe Domnul în inimile voastre“.

În sărbători, românii se străduiesc să fie buni și de folos, deoarece omul bun este omul lui Dumnezeu, care are sufletul frumos și comunicativ.

În sărbători, credincioșii s-au străduit dintotdeauna să-și facă viața mai frumoasă unii altora și mai plăcută, să trăiască în solidaritate și comuniune în viața socială, în Hristos și în Biserică.

BIBLIOGRAFIE

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura I.B.M. al B.O.R. București, 1988.
2. Pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, *Reflexii despre spiritualitatea poporului român*, Editura „Scrisul românesc“, Craiova, 1992.
3. Î.P.S. Antonie Plămădeală, *Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă*, Colecția Axios, București, 1995.
4. I.C. Hânțescu, *Proverbele românilor*, Editura „Facla“, Timișoara, 1985.
5. Pr. prof. dr. Ene Braniște, *Liturgica generală*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al B.O.R., București, 1995.
6. Dr. Atanasie Marinescu, *Cultul păgân și creștin*, tom I: *Sărbătorile și datinile române vechi*, București, 1884.
7. Diac. prof. Emilian Vasilescu, *Sfintele sărbători creștine și sărbătorile altor religii*, rev. „Glasul Bisericii“, nr. 1-2, 1955.
8. Protos. Silvestru Bălănescu, *Serbarea Duminicii la creștini*, revista B.O.R., nr.1, 1874.
9. Arhim. Scriban, *Originea Duminicii ca sărbătoare în Biserica Creștină*, revista B.O.R., nr. 1, 1921.
10. T. Pamfilie, *Sărbătorile de vară la români*, București, 1910.
11. D. Manolache, C. Rădulescu-Codin, *Sărbătorile poporului, cu obiceiurile, credințele și unele tradiții legate de ele*, București, 1909.
12. Elena Niculiță-Voronca, *Studii în folclor*, București, 1908.
13. Prof. T. Vasilescu, *Sărbătorile la păgâni și la creștini. Crăciunul*,

1948.

14. Pr. Șt. Călinescu, *Sărbători nemutabile*, B.O.R, nr. 12, 1882.

15. M. Orlov, *Ciclul praznicelor împărătești*, în J.M.P., nr. 9, 1970.

16. Simeon Florea-Marian, *Sărbătorile la români*, vol. I, București, 1892.

17. Olga Teodoru, *Datini și credințe de Crăciun, Anul Nou și Bobotează*, Brăila, 1934.

18. D.I. Belu, *Maica Domnului în lumina imnurilor liturgice*, Caransebeș, 1941.

19. I. Zugrav, *Cultul morților*, Cernăuți, 1937.

20. P.I. David, *Caută și vei afla*, Curtea de Argeș, 1996.